

ANBEFALINGER

for at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra bedrifter med kreaturer

Gældende fra 1. januar 2023

Opdateret d. 31. maj 2023

KAPITEL I

1. Formål

Disse frivillige anbefalinger supplerer EU's regler for økologisk jordbrugsproduktion i forhold til kreaturer til mælkeproduktion og slagte.

Anbefalingerne omfatter forhold som de nedenstående organisationer finder relevante for at sikre, at den økologiske produktion lever op til erhvervets forståelse af økologiske mejeri- og oksekødsprodukter.

Anbefalingerne kan frit følges af medlemmer af nedenstående organisationer, andre organisationer og virksomheder.

Organisationerne arbejder samtidig løbende for at anbefalingerne i videst muligt omfang indarbejdes i EU lovgivning eller gøres overflødige på grund af udviklingen.

2. Baggrund

Alle producenter med økologiske kreaturer skal overholde de til enhver tid gældende EU- og statsregler.

3. Initiativtagere

- Økologisk Landsforening
- Landbrug & Fødevarer, Økologisektionen
- Mejeriforeningen

4. Organisering og håndhævelse

4.1 Forretningsorden

Vælger mejerier og slagterier at følge anbefalingerne, udfyldes tilslutningsaftalen under pkt. 7. Tilslutningsaftalen tilsendes Landbrug & Fødevarer.

4.1.2 Administration

Landbrug & Fødevarer varetager den årlige indberetning af producenter, der skal kontrolleres af Landbrugsstyrelsen, herunder kødproducenter, som er leverandører til de slagterier, der følger anbefalingerne.

Slagterier tilmelder aktiviteter relateret til transport og kontrol direkte til den valgte kontrolinstans.

Økologisk Landsforening har ansvaret for at samle organisationerne til et årligt møde, hvor anbefalingerne gennemgås med henblik på at vurdere behovet for justeringer herunder bortfald eller tilføjelse af nye anbefalinger. Mødet afholdes så vidt muligt i oktober måned og under alle omstændigheder i tide til, at der kan foretages justeringer, der kan træde i kraft det efterfølgende kalenderår. Møder kan derudover holdes efter behov.

4.1.3 Kontroludgifter

Udgifterne vedrørende kontrol af pkt. 1.1-1.8 sendes til Mejeriforeningen – som opkræver ved tilsluttede mejerier – og til slagterier, der opkræves betaling for kontrol af producenter, der ikke også leverer mælk.

Udgifterne vedrørende kontrol af pkt. 1.9-1.10 sendes til slagterier.

4.1.4 Håndhævelse

De deltagende virksomheder, der vælger at følge anbefalingerne, har selv ansvaret for at stille krav overfor deres leverandører om overholdelse heraf på deres respektive områder. Virksomhederne kan dog indgå aftale om en anden kommunikationsgang, hvis der foreligger egnede strukturer til dette, f.eks. via Mejeriforeningen.

Anbefalingerne skal følges fra den dag, hvor besætningen lægges om til økologi. Punkt 1.9 og punkt 1.10 håndhæves, når dyr skal slagtes økologisk.

4.1.5 Kontrol

Kontrol af aftalepunkterne foretages efter følgende retningslinjer:

Punkterne 1.1, 1.2, 1.3.1, 1.6, 1.7 og 1.8 i kapitel II kontrolleres af Landbrugsstyrelsen.

Punkt 1.3 i kapitel II kontrolleres af Landbrugsstyrelsen ifb. udbetaling af økologisk arealtilskud

Punkt 1.4 og pkt. 1.5 i kapitel II kontrolleres ved en overvågning af CHR registeret. Landbrug & Fødevarer bestiller en kørsel (data-udtræk) hos SEGES, der viser dyrenes afgangskoder ift. eksport og aflivning.

Punkt 1.9 og 1.10 i kapitel II kontrolleres i slagteriernes egenkontrol eller ved andet akkrediteret system, der kan give tilsvarende sikkerhed for, at anbefalingerne følges.

4.1.6 Sanktionsmuligheder

Sanktionsmulighederne for pkt. 1.1-1.8 følger den normale praksis ifølge mejeriernes programmer.

Sanktionsmulighederne for pkt. 1.9 og pkt. 1.10 følger den normale praksis ifølge slagteriet.

4.1.7 Ændringer og ophør

Anbefalingerens indhold kan løbende justeres. Ændringer træder i kraft på et tidspunkt, der aftales af organisationerne.

4.1.8 Dispensationer fra aftalepunkter

Anbefalingerne bør som udgangspunkt følges samlet.

Eventuel anmodning om dispensation begrundet i særlige hensyn kan dog rettes til Landbrug & Fødevarer.

Anmodningen skal beskrive baggrunden, varigheden samt konsekvenserne af en ønsket dispensation.

Landbrug & Fødevarer drøfter dispensationen med de øvrige organisationer, der afgiver et fælles svar direkte til den, der begærer dispensationen.

5. Ikrafttrædelse

Aftalen træder i kraft 1. januar 2023 og erstatter gældende aftale, der første gang blev indgået 1. januar 2009 med efterfølgende ændringer.

6. Kontaktpersoner

Økologisk Landsforening
Sybille Kyed
Tlf. 2465 2392
Mail: sk@okologi.dk

Landbrug & Fødevarer / Mejeriforeningen
(administration af de frivillige anbefalinger)
Ejvind Pedersen
Tlf. 2980 7000
Mail: ep@lf.dk

7. Tilslutningsaftale

Virksomheden _____

har valgt frivilligt at følge

"Anbefalinger for at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra bedrifter med kreaturer".

Sted Dato

Underskrift

Aftalen sendes til

Landbrug & Fødevarer
Agro Food Park 13
8200 Aarhus N

Att. Ejvind Pedersen
Mail: ep@lf.dk

KAPITEL II

1. Indhold

1.1. Begrænset brug af antibiotika

1.1.1. *Forbud mod at landmanden selv foretager medicinsk efterbehandling med antibiotikaholdige veterinære lægemidler af dyr over 6 måneder*

Det er ikke tilladt, at landmanden selv administrerer og håndterer antibiotikaholdige veterinære lægemidler til efterbehandling af kreaturer over 6 måneder.

1.1.2. *Forbud mod brug af 3. og 4. generations Cephalosporiner*

Det er ved medicinsk behandling af kvæg ikke tilladt at anvende 3. og 4. generations Cephalosporiner, idet disse er vurderet at være humankritisk antibiotika.

Følgende præparater er p.t. forbudt: Cobactan, Ceftiocyl og Eficur.

Det er vurderet veterinærfagligt, at det ikke er nødvendigt med nogen undtagelser.

1.1.3. *Begrænset brug af bredspektrede antibiotika*

Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til bedriftens kreaturer, medmindre der foreligger en særlig veterinærfaglig begrundelse.

- Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til behandling mod yverinfektioner hos malkende køer, medmindre at koen har sepsis (blodforgiftning). Ved behandlingskrævende yverinfektioner anbefales det, at smertelindring indgår som en del af behandlingen.
- Anvendelse af bredspektrede antibiotika i forbindelse med goldning må kun foretages, hvor der ved forudgående undersøgelse af mælkeprøve er konstateret infektion med B-streptokokker, Staph. aureus, Strep. Uberis, Strep. Dysgalactia eller Trueperella pyogenes. I disse tilfælde er det tilladt at anvende bredspektrede antibiotika til goldbehandling, da der ikke i øjeblikket findes godkendte produkter med smalspektret penicillin på det danske marked.

Den veterinærfaglige begrundelse for brug af bredspektrede antibiotika skal indføres i bedriftens logbog.

1.2. Anvendelse af græs, lucerne og proteinafgrøder fra arealer i første omlægningsår opgøres i tørstofindhold pr. dag i foderplanen

Såfremt landmanden inddrager græs-, lucernearealer eller arealer med proteinafgrøder i deres første omlægningsår som afgræsningsareal eller til slæt inden for de af EU-reglerne givne muligheder for at lade det udgøre op til 20% af foderrationen pr. dyr, skal landmanden opgøre andelen af foderet pr. dyr pr. dag (til forskel fra EU-reglerne, der laver en foderopgørelse som gns. pr. år).

Ved forpagtning eller køb af nye marker med etablerede flerårige afgrøder på eksisterende økologiske bedrifter skal de være påbegyndt omlægning senest ved fællesskemafristen (i 2022, den 22. april), hvis afgrøderne skal indgå i den økologiske foderplan. Græs, lucerne og

proteinafgrøder, der etableres *efter* omlægningsdatoen kan anvendes indenfor 20 % pr. dyr pr. dag – uanset omlægningsdato.

I kravet ses der bort fra ekstensive permanente græsarealer, der har afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.

1.3. Max. 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha på hele bedriften

Der må maksimalt udbringes 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha harmoniareal på hele bedriften.

1.3.1 Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning, gældende fra og med gødningsplanperioden, der starter 1. august 2022

Der gælder følgende om husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter:

- Der kan maksimalt anvendes uafgasset ikke-økologisk husdyrgødning svarende til 43 kg udnyttet N pr. ha., dog
- Der kan anvendes op til 65 kg udnyttet N pr. ha fra ikke-økologisk husdyrgødning, såfremt mindst 22 kg N heraf kommer fra husdyrgødning, der kommer ind via biomasse fra et biogasanlæg. Uanset dette pkt. kan der altid tages samme mængde N tilbage fra biogasanlægget, som modtager evt. må have afleveret i form af økologisk biomasse eller husdyrgødning. Denne mængde N indgår ikke i opgørelsen over modtaget ikke-økologisk husdyrgødning.
- Hvis der anvendes korn/foder dyrket i DK – uanset evt. mellemlid – finder samme krav anvendelse for hele bedriften, der dyrker afgrøden*. Hvis det ikke kan dokumenteres via faktura, anvendes en tro og love-erklæring.

Kontrol foretages på kvægbedrifter af Landbrugsstyrelsen via stikprøvekontrol baseret på gødningsregnskab, gødningsplanlægningsprogrammer og erklæringer om overført gødning (B1-skema).

* Gødningskravene gælder som et gennemsnit for alle marker på den bedrift, der leverer korn/foder til økologiske kvægbedrifter.

1.4. Forbud mod eksport af kalve under 3 måneder

Kalve under 3 måneder, der er født i økologiske besætninger, må ikke sælges til udlandet. Såfremt landmanden sælger kalve under 3 mdr., er det landmandens ansvar at kalve ikke videresælges til udlandet.

1.5. Forbud mod systematisk aflivning af kalve

Det er forbudt at aflive kalve systematisk. På bedrifter med igangværende sanering af Salmonella Dublin vil systematisk aflivning fortsat være tilladt. Muligheden gælder indtil 12 måneder efter salmonella status 1 er opnået i besætningen. Der skal opbevares dokumentation for bedriftens status på Salmonella Dublin, og dokumentation for at bedriften er i gang med den obligatoriske

sanering for Salmonella Dublin, f.eks. handlingsplan med faste arbejdsrutiner. Landbrugsstyrelsen kan indhente oplysninger om bedriftens besætning og saneringsprogram hos SEGES HusdyrInnovation.

1.6. Ko og kalv sammen i mindst 24 timer efter kælvning

Efter kælvning skal ko og kalv gå sammen i mindst 24 timer før adskillelse. Ko og kalv kan dog adskilles tidligere end 24 timer, hvis en dyrlæge har vurderet, at koens eller kalvens helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret (f.eks. ved sanering for Salmonella Dublin).

Dyrlægens vurdering skal noteres i bedriftens logbog.

1.7. Adgang til hudpleje i alle staldafsnit og på græsmark

Bestemmelserne vedrørende hudpleje i Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg suppleres af nedenstående krav om adgang til hudpleje for henholdsvis malkekvæg og kødkvæg.

For alle bedrifter gælder pr. 1. juli 2022:

Dyr på stald skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer og goldkøer: én roterende mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Køer i fællesforberedelsesbokse samt ammetanter: én roterende kobørste pr. 50 køer. Der er ikke krav om mekanisk drevet kobørste
- Køer i enkeltkælvningsbokse: én stationær kobørste
- Ungdyr og kalve i grupper (3 kalve eller flere): én stationær kobørste
- Kødkvæg: én stationær kobørste pr. 50 dyr.

Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster rundes op til nærmeste hele antal kobørster, dvs. én kobørste for op til 50 køer, to kobørster for 51-100 køer, tre kobørster for 101-150 køer osv.

Når dyrene er på græs uden daglig adgang til børsterne i stalden, skal der være adgang til kobørste, kløpind, træer eller lignende.

Kobørster skal være i en forfatning, så de opfylder formålet, dvs. hårene må ikke være slidt af, så de ikke virker. Stationære kobørster må ikke være løsthængende.

1.8. Brug af økologisk strøhalm i økologiske kvægbedrifter, gældende pr. 1. jan. 2023

Fra kontrolåret 2023 skal mindst 50% af den strøhalm, der anvendes på kvægbedrifter med produktion af økologisk mælk og/eller oksekød være økologisk*. Der skelnes ikke mellem staldtyper.

Halmproduktionen og halmbehovet evalueres i branchekredsen for økologisk mælk og oksekød årligt med henblik på at ændre andelen af økologisk halm og fuldt udfase brugen af ikke-økologisk halm. Tilpasninger foretages på baggrund af produktionsdata indberettet til Landbrugsstyrelsen.

*Halm fra omlægningskorn regnes som økologisk fra første omlægningsår. Kravet omfatter ikke andre typer strøelse.

1.9. Kreaturer skal være født økologiske for at kunne sælges som økologisk kød

Alle kreaturer, der slægtes og sælges som økologisk kød, skal være født og have levet hele deres liv i en økologisk besætning.

1.10. Krav til transport til slagteri og til slagtning

Landmanden er pålagt at overholde følgende bestemmelser i relation til transport af dyr til slagt

1.10.1. Indretning af transportvogne

- a. Vognen skal have en lift eller rampe
- b. Containertransport er forbudt

1.10.2. Transportbetingelser

- a. Den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer.
- b. Transport skal være direkte fra producent til slagteri. Opsamling er dog tilladt.

1.10.3. Aflæsning og opstaldning af kvæg på slagteri

- a. Kvæg skal slægtes samme dag, som de er leveret på slagteriet, gældende pr. 1. juni 2023.
- b. Fastholdelse skal ske ved grime eller skydefold.

1.10.4. Bedøvelse

- a. Der skal anvendes boltpistol med penetrerende bolt.

FORSLAG til fremtidige anbefalinger

ANBEFALINGER

Økologisk Landsforening, Landbrug & Fødevarer Økologisektionen og Mejeriforeningen anbefaler videre, at nedenstående praksis tages i anvendelse på de økologiske bedrifter, der følger de frivillige anbefalinger. Disse yderligere anbefalinger kontrolleres ikke.

1.1. Øget dyrevelfærd og aktiv brug af velfærdsnøgletal

Bedriften har en handlingsplan liggende for øget dyrevelfærd, der direkte henviser til aktuelle kalenderår. Planen skal indeholde 3 dyrevelfærds-mæssige fokusområder. Hos malkekvægsbesætninger skal der altid være ét fokusområde, der retter sig mod køer og ét mod kalve/ungdyr. Det tredje fokuspunkt rettes mod den gruppe, hvor der er størst behov. Et fokusområde kan både indeholde forandring eller at fastholde en god status.

Handlingsplanen skal mindst kommentere på følgende forhold i besætningen:

- Huld
- Hud- og hårlag
- Hasetrykninger
- Andre trykninger
- Halthed
- Klovsundhed
- Hygiejne yver (mælkebedrifter)
- Rejse-sig adfærd
- Frygtsonhed
- Adgang til vand i stalld og på mark og hygiejnen omkring vandingsteder
- Adgang til ly, læ og skygge i forbindelse med afgræsning
- Drivvejes beskaffenhed og andre arealer, der risikerer at blive trådt op
- Forekomst af parasitter og plan for forebyggelse, overvågning og evt. behandling af løbetarmorm, lungeorm, leverikter og græsmarkscoccidiose hos kalve og kvier på græs
- Slagtefund
- Resultater fra mælkeydelseskontrol vedr. celletal og BHB-målinger (malkekvægsbesætning)

Der skal foreligge en opdateret handlingsplan, hvor landmanden har forholdt sig til ovennævnte parametre, og at der er udpeget tre fokusområder. Det er op til landmanden at afgøre, hvordan planen udarbejdes, evt. med ekstern assistance.

- Ko- og kalvedødelighed. Mælkebedrifter skal forholde sig aktivt til registreret kalvedødelighed (1-180 dage) på > 5 pct. opgjort på rullende 12 måneders periode med henblik på at bringe kalvedødeligheden ned på max. 5 pct. Bedrifter skal altid forholde sig aktivt til registreret kodødelighed på >3,5 pct. opgjort på rullende 12 måneders periode med henblik på at bringe kodødeligheden ned max. 3,5 pct.

Der skal fremlægges dokumentation på registreret dødelighed for den seneste 12 måneders periode. Hvis tærsklerne er overskredet, skal der foreligge en udarbejdet handlingsplan, der viser hvordan det vil være muligt at forbedre dyrevelfærden i den økologiske besætning. Det anbefales, at udarbejdede handlingsplaner drøftes i forbindelse med den obligatoriske sundhedsrådgivning eller velfærdsaftale.

1.2. Adgang til vintermotionsareal

Der etableres adgang til et uoverdækket vintermotionsareal for lakterende køer uden for afgræsningssæsonen, når vejrforholdene tillader det enten permanent, eller hvis dyrene har adgang på skift, mindst 2 timer om dagen. Hvis dyrene har permanent adgang til arealet skal der afsættes mindst 0,5 m²/ko og hvis dyrene gives adgang til arealet på skift afsættes mindst 5 m²/ko. Arealet skal holdes rent for gødning ved skraber eller opsamling. Det anbefales, at det uoverdækkede areal, når det er muligt, placeres så der kommer sol på arealet.

1.3. Fravænning i ammekobesætninger

Fravænning af kalve i ammekobesætninger i alderen 5-7 måneder gennemføres ved en såkaldt to-trinsfravænning (gradvis fravænning).

1.4. Vandforbrug og vandspareplan

Bedriftens vandforsyningsanlæg samt vandforbrug overvåges, og der indsættes vandbesparende foranstaltninger, hvis det er muligt. Udført kontrol af vandforsyningsanlæg, f.eks. om der er vandspild ved vandhaner, drikkekopper og vandkar indføres i logbog. Periodevis registreringer og opgørelse af vandforbrug indføres i logbogen.

1.5. Grøn energi og energiforbrug

Bedriften får gennemgået dens energiforsyning med henblik på at undersøge mulighederne for at anvende vedvarende energi. Ligeledes følges bedriftens energiforbrug løbende og herunder om der er mulighed for energibesparelser. Periodevis registreringer og opgørelser af energiforbrug indføres i logbogen.